

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

ĐẶNG THỊ THU HƯƠNG

PHÂN TÍCH NGÀNH HÀNG QUẾ
TẠI TỈNH YÊN BÁI

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG
Chuyên ngành: QUẢN LÝ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN, NĂM 2016

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

ĐẶNG THỊ THU HƯƠNG

**PHÂN TÍCH NGÀNH HÀNG QUẾ
TẠI TỈNH YÊN BÁI**

**Chuyên ngành: QUẢN LÝ KINH TẾ
Mã số: 60 34 04 10**

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Trần Chí Thiện

THÁI NGUYÊN, NĂM 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn này là công trình nghiên cứu của riêng tôi, chưa công bố tại bất cứ nơi nào. Mọi số liệu sử dụng trong luận văn này là những thông tin xác thực.

Tôi xin chịu mọi trách nhiệm về lời cam đoan của mình.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2016

Tác giả luận văn

Đặng Thị Thu Hương

LỜI CẢM ƠN

Qua quá trình nghiên cứu làm luận văn, tôi đã nhận được sự giúp đỡ, ủng hộ của Thầy giáo hướng dẫn, các anh, chị, đồng nghiệp, bạn bè, cơ quan và gia đình tôi đã tạo điều kiện để tôi có thể hoàn thiện luận văn này.

Trước tiên, tôi xin chân thành cảm ơn **PGS. TS. Trần Chí Thiện**, thầy giáo hướng dẫn luận văn cho tôi, thầy đã giúp tôi có phương pháp nghiên cứu đúng đắn, nhìn nhận vấn đề một cách khoa học, logic, qua đó đã giúp cho đề tài nghiên cứu của tôi có ý nghĩa thực tiễn và có tính khả thi.

Tiếp theo, tôi xin chân thành cảm ơn ban lãnh đạo UBND các huyện Văn Yên, Trấn Yên, Lục Yên, Sở Nông nghiệp, Công thương, các doanh nghiệp, các hộ nông dân trồng, chế biến, thu mua sản phẩm quế... đã giúp tôi nắm bắt được thực trạng, cũng như những vướng mắc và đề xuất giải pháp phát triển ngành hàng quế cho tỉnh Yên Bái.

Cuối cùng, tôi xin chân thành cảm ơn lãnh đạo và các đồng nghiệp đã góp ý và tạo điều kiện cho tôi để tôi có thể hoàn thành luận văn.

Ngoài ra, bên cạnh sự giúp đỡ của thầy giáo hướng dẫn, các đồng nghiệp, tôi còn nhận được sự ủng hộ, giúp đỡ của bạn bè và gia đình để hoàn thành luận văn.

Một lần nữa tôi xin chân thành cảm ơn **PGS.TS. Trần Chí Thiện** đã tận tình chỉ bảo, hướng dẫn, giúp đỡ và tạo điều kiện để tôi có thể hoàn thành luận văn tốt nghiệp này.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2016

Tác giả luận văn

Đặng Thị Thu Hương

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ, SƠ ĐỒ	ix
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu đề tài.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu đề tài	2
4. Nội dung nghiên cứu và những đóng góp của luận văn.....	3
5. Kết cấu của luận văn	3
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ NGÀNH HÀNG	4
1.1. Cơ sở lý luận về ngành hàng	4
1.1.1. Khái niệm ngành hàng	4
1.1.2. Tác nhân.....	5
1.1.3. Chức năng.....	6
1.1.4. Sản phẩm	7
1.1.5. Mạch hàng, luồng hàng trong phân tích ngành hàng	7
1.1.6. Phân tích ngành hàng	8
1.1.7. Chuỗi giá trị trong phát triển ngành hàng	12
1.1.8. Các nhân tố ảnh hưởng đến ngành hàng.....	16
1.2. Cơ sở thực tiễn phát triển ngành hàng nông nghiệp	17
1.2.1. Kinh nghiệm phát triển ngành hàng sản phẩm nông nghiệp của các nước trên thế giới	17
1.2.2. Kinh nghiệm phát triển ngành hàng ở các địa phương trong cả nước.....	22
1.2.3. Bài học kinh nghiệm trong việc phát triển ngành hàng quế của Việt Nam và tỉnh Yên Bái	23

Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	25
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	25
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	25
2.2.1. Phương pháp thu thập thông tin, số liệu	25
2.2.2. Phương pháp chọn địa bàn và mẫu nghiên cứu	26
2.2.3. Phương pháp tổng hợp thông tin	28
2.2.4. Phương pháp phân tích	28
2.3. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu	32
2.3.1. Giá trị sản xuất (GO)	32
2.3.2. Chi phí trung gian (IC)	32
2.3.3. Chi phí tăng thêm (AC)	32
2.3.4. Khấu hao TSCĐ (A)	32
2.3.5. Tổng chi phí (TC)	33
2.3.6. Giá trị gia tăng (VA).....	33
2.3.7. Thu nhập thuần (GP_r).....	33
Chương 3. THỰC TRẠNG NGÀNH HÀNG QUẾ TẠI TỈNH YÊN BÁI	34
3.1. Giới thiệu về địa bàn nghiên cứu	34
3.1.1. Vị trí, địa lý địa hình.....	34
3.1.2. Khí hậu, thủy văn.....	35
3.1.3. Tài nguyên thiên nhiên	35
3.1.4. Điều kiện kinh tế và xã hội	38
3.1.5. Cơ sở hạ tầng	40
3.1.6. Đánh giá chung.....	45
3.2. Thực trạng ngành hàng quế tại tỉnh Yên Bái	47
3.2.1. Khái quát chung về cây quế và sản phẩm quế Yên Bái.....	47
3.2.2. Thị trường cung và tiêu thụ sản phẩm quế trên thế giới hiện nay	47
3.3. Các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển ngành hàng quế tại tỉnh Yên Bái.....	53
3.3.1. Điều kiện tự nhiên, khí hậu ảnh hưởng tới chất lượng sản phẩm Quế	53
3.3.2. Tập quán sản xuất, nhu cầu thị trường.....	54
3.3.3. Trình độ công nghệ, ứng dụng khoa học trong khai thác, thu mua, chế biến bảo quản.....	55

3.3.4. Năng lực tổ chức hoạt động xuất khẩu sản phẩm quế của một số doanh nghiệp.....	56
3.3.5. Tác động của cơ chế chính sách xuất nhập khẩu và quản lý điều hành của địa phương.....	57
3.4. Phân tích, đánh giá thực trạng ngành hàng quế tại tỉnh Yên Bái	59
3.4.1. Phân tích SWOT về ngành hàng Quế của Yên Bái	59
3.4.2. Nông dân trồng quế	62
3.4.3. Người thu gom sản phẩm quế.....	79
3.4.4. Cơ sở thu mua và chế biến sản phẩm quế.....	84
3.4.5. Người bán buôn sản phẩm quế	89
3.4.6. Đánh giá kết quả hoạt động của ngành hàng quế của Yên Bái qua phân tích ngành hàng	92
3.4.7. Những hạn chế và nguyên nhân làm chậm sự phát triển ngành quế Yên Bái.....	96
Chương 4. GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN NGÀNH HÀNG QUẾ TẠI TỈNH YÊN BÁI	100
4.1. Quan điểm, định hướng, kế hoạch phát triển	100
4.1.1. Quan điểm và Định hướng phát triển	100
4.1.2. Kế hoạch phát triển.....	100
4.2. Giải pháp phát triển ngành hàng quế tại tỉnh Yên Bái	101
4.2.1. Các căn cứ đề xuất giải pháp	101
4.2.2. Giải pháp phát triển ngành hàng quế của tỉnh Yên Bái định hướng tới 2020.....	101
4.3. Một số kiến nghị.....	108
4.3.1. Kiến nghị với các cấp chính quyền.....	108
4.3.2. Kiến nghị với các tác nhân tham gia ngành hàng quế	109
KẾT LUẬN	110
TÀI LIỆU THAM KHẢO	111
PHỤ LỤC.....	113

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

CC	Cơ cấu
CGT	Chuỗi giá trị
CNH - HDH	Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa
ĐVT	Đơn vị tính
GTGT	Giá trị gia tăng
GTSX	Giá trị sản xuất
HTX	Hợp tác xã
KHCN	Khoa học công nghệ
KHKT	Khoa học kỹ thuật
LĐ	Lao động
PTNT	Phát triển nông thôn
SL	Sản lượng
TB	Trung bình
TĐPTBQ	Tốc độ phát triển bình quân
THCS	Trung học cơ sở
THPT	Trung học phổ thông
UBND	Ủy ban nhân dân
XHCN	Xã hội chủ nghĩa

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1.	Giá trị sản xuất theo giá hiện hành phân theo khu vực kinh tế giai đoạn 2010 -2015	39
Bảng 3.2.	Dân số trung bình phân theo thành thị, nông thôn giai đoạn 2010 - 2015	44
Bảng 3.3.	Nhu cầu và lượng nhập khẩu bình quân/năm mặt hàng quế giai đoạn 2010-2015	48
Bảng 3.4.	Bảng các nước nhập khẩu quế chính trên thế giới	50
Bảng 3.5.	Các nước xuất khẩu quế trên thế giới năm 2015	51
Bảng 3.6.	Giá mặt hàng quế trên thế giới một số năm qua.....	52
Bảng 3.7.	Phân tích SWOT chuỗi giá trị sản phẩm quế	61
Bảng 3.8.	Thông tin cơ bản của các hộ sản xuất quế.....	64
Bảng 3.9.	Đặc điểm cơ bản của các hộ trồng quế.....	66
Bảng 3.10.	Tình hình sản xuất quế bình quân của các hộ điều tra năm 2015	68
Bảng 3.11.	Hạch toán chi phí trồng mới bình quân 1 ha của tác nhân hộ sản xuất quế	70
Bảng 3.12.	Chi phí đầu tư bình quân 1 ha của việc sản xuất sản phẩm quế.....	71
Bảng 3.13.	Giá bán của hộ sản xuất cho từng tác nhân trong chuỗi.....	72
Bảng 3.14.	Giá bán sản phẩm quế bình quân (2013-2015)	73
Bảng 3.15.	Người quyết định giá bán và quan hệ mua bán	76
Bảng 3.16.	Kết quả sản xuất quế của hộ nông dân cho 1 ha quế năm 2015.....	77
Bảng 3.17.	Kết quả sản xuất quế của hộ cho 1 tấn vỏ quế khô năm 2015	78
Bảng 3.18.	Thông tin chung về tác nhân thu gom quế tại các địa phương điều tra	80
Bảng 3.19.	Giá thu mua và bán từng loại sản phẩm quế của người thu gom	81
Bảng 3.20.	Kết quả và hiệu quả hoạt động kinh doanh của tác nhân thu gom sản phẩm quế ở địa bàn điều tra năm 2015	82
Bảng 3.21.	Kết quả và hiệu quả hoạt động kinh doanh của tác nhân thu gom 1 tấn vỏ quế khô năm 2015	83
Bảng 3.22.	Đặc điểm cơ bản của các cơ sở thu mua và chế biến sản phẩm quế.....	85

Bảng 3.23. Chi phí một ngày hoạt động sản xuất và kinh doanh của cơ sở chế biến.....	86
Bảng 3.24. Kết quả và hiệu quả một ngày hoạt động của cơ sở thu mua và chế biến sản phẩm quế.....	87
Bảng 3.25. Kết quả và hiệu quả hoạt động của cơ sở thu mua và chế biến 1 tấn sản phẩm quế khô năm 2015	88
Bảng 3.26. Đặc điểm cơ bản của người bán buôn sản phẩm quế	90
Bảng 3.27. Kết quả kinh doanh của tác nhân bán buôn sản phẩm quế năm 2015	91
Bảng 3.28. Lợi ích và chi phí theo các năm bình quân 1ha quế trồng.....	94
Bảng 3.29. So sánh hiệu quả kinh tế giữa các tác nhân tham gia vào ngành hàng quế ở tỉnh Yên Bái	95